

การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง Learning and Knowledge Transferring of Amulet Collectors

สุทธิวัฒน์ โตสมบุญ¹ ปิรเทพ รุ่งคุณากร²

Suttivat Tosomboon, Bheeradhev Rungkhunakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการเรียนรู้เรื่องพระเครื่องและการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง และ 2) เพื่อศึกษาวิธีการและการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Case Study Research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเก็บข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนักสะสมพระเครื่องไทยที่มีประสบการณ์ด้านการสะสมพระเครื่องมาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักสะสมพระเครื่องเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพระเครื่องนั้น เกิดจากความศรัทธา ความใกล้ชิดกับผู้สะสมพระเครื่อง การเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหากสามารถนำความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องมาประกอบเป็นอาชีพอย่างจริงจัง และมีบางคนที่ได้เคยบวชจึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ส่วนในด้านการเรียนรู้ของนักสะสมพระเครื่องนั้น พบว่าใช้วิธีการหลายแบบ ได้แก่ การเรียนรู้จากหนังสือหรือนิตยสารพระเครื่อง การเรียนรู้โดยการสอบถามผู้รู้หรือเซียนพระ การเรียนรู้โดยการเข้าพระจริงมาทำการศึกษเปรียบเทียบ การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานการผลิตพระพุทธรูปและการสร้างพระเครื่องหรือวัตถุมงคลต่าง ๆ ในขณะที่การถ่ายทอดความรู้นั้นพบว่ามีทั้งการถ่ายทอดความรู้แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ โดยการถ่ายทอดความรู้แบบเป็นทางการ ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือหรือนิตยสารพระเครื่อง การถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์โดยการจัดทำวิดีโอ

Received: 2020-11-23 Revised: 2020-11-29 Accepted: 2020-11-29

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Doctor of Education in Lifelong Education and Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University. e-mail: apinya.stanghi@gmail.com

² สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Lifelong Education and Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University

ถ่ายทอดสด การถ่ายทอดความรู้ผ่านเฟสบุ๊ก ช่องทางยูทูบ ส่วนการถ่ายทอดความรู้แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การแนะนำหรือการให้คำปรึกษาในระหว่างการซื้อขายแลกเปลี่ยนพระเครื่อง ซึ่งนักสะสมพระเครื่องบางคนก็มีโอกาสการถ่ายทอดความรู้ผ่านรายการโทรทัศน์เนื่องจากถูกเชิญไปสัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์หรือบางครั้งถูกเชิญไปร่วมเล่นเกมในรายการโทรทัศน์

คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้; การถ่ายทอดความรู้; พระเครื่อง

Abstract

The objectives of this research were to study 1] learning to the amulet and knowledge transmission of the amulet collector, 2] methods and knowledge transmission of the amulet collector. This research was qualitative research and keeping the data from any paper that relate and in-depth interview method was used for the data collection from 10 units of the amulet collector whereas they had over 10 years of the experience in the amulet collection. The results showed: The amulet learning came from belief, intimation to the amulet collector, the benefit that they would receive when they could use this knowledge to create the occupation exactly and someone had ever ordained and it made him trust too. The learning of the amulet collector had many types, e.g. learning by the amulet book, learning by asking the expert man, learning by rental the amulet to compare, learning by internet and learning by experience in amulet making or any sacred objects. While the knowledge transmission that found: It had formal methods and informal methods. Formal methods comprise with the amulet magazine, social online, live video, Facebook and Youtube channel. Informal methods comprise with suggestion during the time when they sold or bought the amulet and some collector had been invited to interviews in a television program or participated in TV game show.

Keywords: Learning; Knowledge Transmission; Amulet

บทนำ (Introduction)

ในโลกปัจจุบัน การศึกษาตลอดชีวิตมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น โดยการศึกษาตลอดชีวิตนั้นหมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ การศึกษาค้นคว้า และการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม และชุมชน ตั้งแต่บุคคลเกิดจนสิ้นอายุขัย การศึกษาตลอดชีวิตนั้นจำเป็นต้องมีการจัดในระบบได้แก่การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในปัจจุบัน เกิดความรู้สึกหรือทัศนคติทางบวกในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และการปรับปรุงตนเอง ทั้งนี้เพื่อเตรียมคนให้พร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมนำไปใช้ในทางสร้างสรรค์และแก้วิกฤตสังคม ระบบการศึกษาที่เกื้อหนุนการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวจึงต้องเป็นระบบที่เปิดกว้าง ให้อิสระและทางเลือกสูงสุดทั้งในแง่ความหลากหลายของกระบวนการเรียนรู้เนื้อหาความรู้รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะพึงรู้ฝ่ายเดียวไม่ได้ต้องอาศัยความเชื่อมโยงของ บ้าน สถาบันการศึกษา วิชาชีพชุมชนและทุกส่วนของสังคม อย่างครบถ้วนมีคุณภาพเป็นองค์รวมไปพร้อมๆ กันที่สำคัญเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะและการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-directedness) กล่าวคือ ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยความอยากรู้ สามารถใช้ตนเองเป็นแหล่งการศึกษาและการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถระบุได้ว่าสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้คืออะไร รู้ว่าทักษะและความรู้ที่ต้องการมีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จึงเป็นผู้จัดการในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถตัดสินใจและรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี (อ้างอิง พิรเทพ. รุ่งคุณากร 2557 ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ เอกสารอัดสำเนา นครปฐม: ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)

ในสังคมมีกลุ่มผู้เรียนในลักษณะเฉพาะต่างๆ ที่เรียกว่ากลุ่มเป้าหมายเฉพาะทางการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนและเรียนรู้ตามอัธยาศัยนั้นมีจำนวนมากและอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ในพื้นที่หนึ่งซึ่งเป็นสังคมเฉพาะของผู้เรียนรู้ตามอัธยาศัยกลุ่มใหญ่นั้นคือ วงการพระเครื่อง วงการนี้มีผู้คนทุกเพศ วัย ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางสังคมอยู่ทั้งหมด จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยพบว่าในปี 2559 มีคนเล่นพระมากถึงสิบล้านคนทั่วประเทศ เป็นวงการที่ให้คุณค่าอย่างยิ่งต่อพุทธศิลป์ ปาฏิหาริย์ และพาณิชย์ต่อพระเกจิอาจารย์และวัตถุมงคลที่สร้างขึ้นในหลายลักษณะตามพื้นฐานความเชื่อ เพราะผู้เข้าบูชามีความสนใจชื่นชอบในเชิงสุนทรียภาพ หรือมีความต้องการหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจตลอดจนปกป้องให้แคล้วคลาดจากภัย

ต่างๆ รวมทั้งมีความศรัทธาต่อพุทธคุณหรือพุทธศาสนา ความศรัทธาในตัวผู้สร้างหรือพระเกจิอาจารย์ ในอีกทางหนึ่งยังมีความคาดหวังในเชิงธุรกิจทำให้เกิดผู้ซื้อและผู้ขาย จนเป็นพุทธพาณิชย์ที่สร้างรายได้จำนวนมหาศาล โดยปัจจุบันมีการคาดคะเนธุรกิจพระเครื่องและธุรกิจต่อเนื่องอื่นๆ เช่น การสร้างพระ และนิตยสารพระเครื่อง เป็นต้น ทำให้เงินสะพัดในวงจรธุรกิจเป็นสินค้าประเภทพุทธพาณิชย์ที่มีมูลค่าสูง ประเทศไทยถือเป็นตลาดพระเครื่องที่ใหญ่ที่สุดในโลก

นักสะสมบางท่าน เมื่อมีความรู้ และประสบการณ์มาระยะเวลาหนึ่ง ก็สามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องพระเครื่องแก่ผู้อื่นได้ด้วย โดยเฉพาะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เรื่องพระเครื่องให้กับบรรดาผู้สนใจ ช่วยให้ผู้สนใจมีความรู้และศึกษาพระเครื่องอย่างถูกวิธี เกิดความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้ในตัวตน และความรู้เหล่านี้ถูกถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นๆ เป็นการถ่ายโอนความรู้ (knowledge transfer) ผ่านทาง การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดคอร์สอบรมสัมมนา การพบปะกันตามสถานที่ต่างๆ การเขียนหนังสือ หรือการไลฟ์สดออนไลน์ทาง facebook youtube เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมการใช้ในการถ่ายทอดความรู้ทางหนึ่ง (Activity For knowledgeTransfer) ที่เหมาะสมกับความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนหรือ Tacit Knowledge นักสะสมพระบางท่านมีกลุ่มผู้สนใจให้การติดตามรับชมและเข้ามาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ จนเป็นวิทยากรที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก บางท่านกลายเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิดด้านพระเครื่องของเหล่าบรรดานักสะสม จึงเป็นที่สนใจว่า เขียนพระนั้นมีการพัฒนาตนเองผ่านการเรียนรู้ในด้านต่างๆ จนมีความรู้จริงและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการเรียนรู้ในวงการพระเครื่อง ซึ่งเป็นภาคการศึกษาและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ที่สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้เรื่องพระเครื่องและการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง
2. เพื่อศึกษาวิธีการและการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามการเรียนรู้เรื่องพระเครื่องของนักสะสมพระเครื่องไทยและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview)

กับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนักสะสมพระเครื่องไทย ที่มีการถ่ายทอดความรู้ และการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ

2. กลุ่มเป้าหมาย

เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ใช้วิธีการคัดเลือกแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยกำหนดเกณฑ์ด้านการมีประสบการณ์เกี่ยวกับพระเครื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงที่ดีหรือเป็นที่รู้จักดีในกลุ่มผู้สนใจพระเครื่องหรือได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือเป็นกรรมการพิจารณาตัดสินในการประกวดพระเครื่องพระบูชาเมืองไทย และจากการกำหนดเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มเลือกด้วยวิธีการแนะนำบอกต่อ (Snowball Random) จากผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ไปยังผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ไปเรื่อย ๆ จนครบทั้ง 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยแบบ กรณีศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Case Study Research) และมีเครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structural in-depth Interviews Form) ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยการทบทวนเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาที่ตัวแปรที่จะนำมาสร้างเป็นแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทำให้สามารถจำแนกคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ส่วนที่ 2 แนวคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ ส่วนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านเขียนพระ จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนามนุษย์ และการศึกษาตลอดชีวิต จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหลักภาษาไทย จำนวน 1 ท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 1 ท่าน

ทำการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมตัวแปรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดใช้ดัชนีแสดงค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) โดยกำหนดระดับ ดังนี้ 1 = สอดคล้อง, 0 = ไม่แน่ใจ และ -1

= ไม่สอดคล้อง ซึ่งผลการตรวจสอบค่า IOC ในภาพรวมอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางสังเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้พระเครื่องในด้านพุทธานุชา

รายการ	นักสะสมพระเครื่อง 10 คน										รวม
	การบอกเล่า	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	การดูภาพ	
1. เรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพระ	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	8
2. เรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3. เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่อง		✓	✓					✓	✓	✓	5
4. เรียนรู้จากการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
5. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10

จากตารางที่ 1 พบว่า นักสะสมพระเครื่องมีการเรียนรู้พระเครื่องด้านพุทธานุชาจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดพระเครื่อง กับ การเรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระมากที่สุด โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 10 รองลงมา คือ การเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร และเรียนรู้จากการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 8 และน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องมีค่าความถี่เท่ากับ 5

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้พระเครื่องในด้านพุทธศรัทธา

รายการ	นักสะสมพระเครื่อง 10 คน										รวม
	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	การนศึกษาท	กรณีศึกษาที่ 10	
1. เรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
2. เรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	7
3. เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่อง		✓	✓						✓	✓	3
4. เรียนรู้จากการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง			✓	✓	✓	✓	✓				5
5. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10

จากตารางที่ 2 พบว่า นักสะสมพระเครื่องมีการเรียนรู้พระเครื่องด้านพุทธศรัทธาจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดพระเครื่อง กับ การเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสารมากที่สุด โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 10 รองลงมา คือการเรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 7 และน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องมีค่าความถี่เท่ากับ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้พระเครื่องในด้านพุทธรูป

รายการ	นักสะสมพระเครื่อง 10 คน										รวม
	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	การแกะสลัก	
1. เรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
2. เรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3. เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่อง		✓	✓					✓	✓	✓	5
4. เรียนรู้จากการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
5. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10

จากตารางที่ 3 พบว่า นักสะสมพระเครื่องมีการเรียนรู้พระเครื่องด้านพุทธรูป จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดพระเครื่อง และ การเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร รวมทั้งเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่อง มากที่สุด โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 10 รองลงมา คือ การเรียนรู้ผ่านการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 8 และน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องมีค่าความถี่เท่ากับ 5

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้พระเครื่องในด้านพุทธศิลป์

รายการ	นักสะสมพระเครื่อง 10 คน										รวม
	กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2	กรณีศึกษาที่ 3	กรณีศึกษาที่ 4	กรณีศึกษาที่ 5	กรณีศึกษาที่ 6	กรณีศึกษาที่ 7	กรณีศึกษาที่ 8	กรณีศึกษาที่ 9	กรณีศึกษาที่ 10	
1. เรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพระ	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	5
2. เรียนรู้จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	7
3. เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่อง	-	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	4
4. เรียนรู้จากการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	5
5. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	7

จากตารางที่ 4 พบว่า นักสะสมพระเครื่องมีการเรียนรู้พระเครื่องด้านพุทธศิลป์ จากสื่อบุคคล เช่น ผู้รู้หรือเซียนพระ และเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดซื้อขายพระเครื่องมากที่สุด โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 7 รองลงมา มีการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร รวมทั้งเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพระและการเช่าหรือซื้อขายพระเครื่อง โดยมีค่าความถี่เท่ากับ 7 น้อยที่สุด คือ คือ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องมีค่าความถี่เท่ากับ 4

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์วิธีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง

รายการ	นักสะสมพระเครื่อง 10 คน										รวม
	1 กรณีศึกษาที่ 1	2 กรณีศึกษาที่ 2	3 กรณีศึกษาที่ 3	4 กรณีศึกษาที่ 4	5 กรณีศึกษาที่ 5	6 กรณีศึกษาที่ 6	7 กรณีศึกษาที่ 7	8 กรณีศึกษาที่ 8	9 กรณีศึกษาที่ 9	10 กรณีศึกษาที่ 10	
1. การถ่ายทอดความรู้ ผ่านการจัดทำหนังสือ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	6
2. การถ่ายทอดความรู้ ผ่านการไลฟ์สด	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	-	5
3. การถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดทำเว็บไซต์	-	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
4. การถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดทำคลิปวิดีโอ	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	3
5. การถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดทำรายการผ่านช่องยูทูบ (YouTube)	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	3
6. การถ่ายทอดความรู้ผ่านการซื้อขายพระเครื่อง	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	8
7. การถ่ายทอดความรู้ผ่านรายการโทรทัศน์บ้างเป็นครั้งคราว	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	-	3
8. การถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดฝึกอบรม	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	-	2
9. การเป็นกรรมการตัดสินงานประกวดพระเครื่อง	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	-	2

จากตารางที่ 5 พบว่า นักสะสมพระเครื่องใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ผ่านการซื้อขายพระเครื่องมากที่สุด โดยมีความถี่เท่ากับ 8 รองลงมาคือการถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดทำหนังสือพระ โดยมีความถี่เท่ากับ 6 และน้อยที่สุดคือการถ่ายทอดความรู้ผ่านการจัดฝึกอบรม งานประกวดพระเครื่องและการจัดทำเว็บไซต์ ตามลำดับ โดยมีความถี่เท่ากับ 2

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของนักสะสมพระเครื่อง มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถยกมาอภิปรายได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การเรียนรู้พระเครื่องจนนำไปสู่การเป็นนักสะสมพระเครื่องนั้น เกิดจากความเชื่อ ความศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์พุทศคุณต่าง ๆ รวมถึง แรงจูงใจจากความคุ้นเคยใกล้ชิดของนักสะสมพระเครื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติ ภิญโญ (2561) ซึ่งพบว่า ความเชื่อ แรงจูงใจ และความต้องการ ก่อให้เกิดความนิยมในพระเครื่อง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งพบว่า เรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหาริย์ของพระเครื่องนั้นก่อให้เกิดความสนใจในพระเครื่องในระดับมากที่สุด โดยที่ $\bar{X} = 5.00$ ส่วนการเรียนรู้เกี่ยวกับพระเครื่องและการเรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้พระเครื่องนั้น พบว่า นักสะสมพระเครื่องใช้วิธี ดังนี้ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การเรียนรู้จากประสบการณ์การลองผิดลองถูก 3) การเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ 4) การเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ สื่อบุคคล ซึ่งสรุปได้ว่า วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับพระเครื่องนั้น จะมีวิธีการที่หลากหลายซึ่งส่งผลให้นักสะสมพระเครื่องเกิดความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Eva Gibaga.Sebtian Ventura (2014) วิจัยเรื่อง “การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ: การทบทวนความทันสมัยกับงานวิจัยในปัจจุบัน” ซึ่งพบว่า การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบสามารถสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่เกิดปัญหาด้านเนื้อหาที่มีการเชื่อมโยงกันมากกว่า 1 เรื่อง ซึ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับพระเครื่องนั้นจะมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ถึง 4 ด้าน ซึ่งก็คือ ด้านพุทศคุณ ด้านพุทศศรัทธา ด้านพุทศศิลป์ และด้านพุทศพาณิชย์ ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องดังกล่าวนั่นเอง

ประเด็นที่ 2 วิธีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องนั้น นักสะสมพระเครื่องจะใช้หลายวิธีการ เพราะจะช่วยสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้สนใจ เพราะในเรื่องของพระเครื่องนั้น ดังที่กล่าวมา มีการเชื่อมโยงเนื้อหาถึงสี่ด้าน ดังนั้น การถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จึงใช้หลายวิธีการ ซึ่งก็ยิ่งสอดคล้องกับ Eva Gibaga.Sebtian Ventura (2014) วิจัยเรื่อง “การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ: การทบทวนความทันสมัยกับงานวิจัยในปัจจุบัน” ซึ่งพบว่า การเรียนรู้หลากหลายรูปแบบสามารถสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่เกิดปัญหาด้านเนื้อหาที่มีการเชื่อมโยงกันมากกว่า 1 เรื่อง ส่วนกระบวนการนั้นจะมีหลายขั้นตอน เช่น ต้องจัดเตรียมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้แล้วผลการวิจัยด้านการถ่ายทอดความรู้พระเครื่องนั้นซึ่งพบว่า ใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักสะสมพระเครื่องที่เพิ่งเริ่มมีประสบการณ์กับนักสะสมพระเครื่องที่มีประสบการณ์

ยาวนานนั้น ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสุตขยาภรณ์ (เขียวสุข) และ อัครเจตน์ ชัยภูมิ (2559) ซึ่งพบว่า วิธีการสืบทอดงานพุทธศิลป์ของนครลำปาง คือ ใช้วิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวิธีการใช้รูปแบบของความถนัดแบบเฉพาะตัวและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์

ประเด็นที่ 3 ลักษณะการเรียนรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง การถ่ายทอดความรู้พระเครื่องด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยความสนใจ เรียนรู้ในสิ่งที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของตนเอง ผู้เรียนรู้เป็นผู้วางแผนในการเรียนรู้ และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งแต่การเลือกวิธีการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนในทางศาสนา การถ่ายทอดพระเครื่องนั้นแก่นแท้จริงก็เพื่อการบูชาพระเครื่องเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดีในทางพระพุทธศาสนาด้านละความชั่วแค้นใน สังคมไทยจะมีมุมมองต่อสถานะและบทบาทของพระเครื่องในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะ เครื่องรางของขลัง ในฐานะปุชนียวัตถุทางศาสนา หรือในฐานะเป็นกุศโลบายในการปฏิบัติธรรม แต่ใน ส่วนของกลุ่มผู้สร้างพระเครื่องคือ พระเกจิอาจารย์ต่างๆ ที่ได้สัมภาษณ์นั้น ทุกรุปล้วนมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า พระเครื่องนั้นไม่ได้มีจุดประสงค์สำคัญอยู่ที่การเป็นเพียงเครื่องรางของขลังที่ใช้ใน เชิงอิทธิปาฏิหาริย์ที่สามารถป้องกันอันตราย เป็น แคล้วคลาดคงกระพัน เป็นเมตตามหานิยม บันดาล โชคลาภ เท่านั้น แต่พระเครื่องนั้น เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีมีคุณธรรม เป็น อุบายที่จะโน้มน้าวทั้งผู้สร้างพระเครื่องรวมทั้งผู้ใช้พระเครื่องเองให้หันมาสู่การปฏิบัติธรรมนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้

สมาคมพระเครื่องสามารถนำเอาผลการวิจัยไปพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางการดำเนินการเพื่อการบริหารงานด้านการให้ความรู้พระเครื่องแก่ผู้ที่สนใจพระเครื่อง และยังสามารถจัดทำแนวทางการศึกษาพระเครื่องสำหรับประชาชนที่เริ่มสนใจพระเครื่องให้เข้ามาศึกษาพระเครื่องอย่างเป็นระบบ รวมทั้งนำผลวิจัยไปเป็นข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภายใน ยกระดับทักษะความรู้ และความสามารถของสมาชิกให้มีศักยภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรเก็บข้อมูลในพื้นที่ตลาดพระในพื้นที่ต่างจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งอาจจะใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเข้าไปทำการสังเกตพฤติกรรมของนักสะสมพระเครื่อง ซึ่งอาจจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับตลาดพระเครื่องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 .กรุงเทพฯ : บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์. (2557). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม.
- จักรพันธ์ โสมเกษตริน. (2551). การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษ เพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- พสนัน นิมิตไชยนนท์. (2549). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 12(1), 129-141.
- พีรเทพ รุ่งคุณากร. (2557). ความสุขกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 = Happiness: The crucial development in the 21st century. นครปฐม : สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม [คณะศึกษาศาสตร์] มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร: สกส.
- Knowles. (1998). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. Chicago : Follett Publishing Company.
- Thorndike, R. M. (1978). *Correlation Procedures for Research*. New York: Gardner Press.